

INHOUD

ONTDEKKEN 6

Welkom in USA-Zuidwest.....	8	Reisroutes.....	22
De parels van USA-Zuidwest.....	10	Veelzijdig USA-Zuidwest.....	32
Zicht op USA-Zuidwest.....	14	Jaaroverzicht van USA-Zuidwest.....	54
De regio's van USA-Zuidwest.....	18	Een korte geschiedenis.....	56

BELEVEN 62

Grand Canyon en Noord-Arizona.....	64	Santa Fe en Noord-New Mexico.....	188
Phoenix en Zuid-Arizona.....	88	Albuquerque en Zuid-New Mexico.....	218
Zuid-Utah.....	118	Las Vegas.....	244
The Four Corners.....	156		

WEGWIJS 270

Voor vertrek.....	272	Register.....	280
USA-Zuidwest onderweg.....	274	Dankbetuiging.....	287
Praktische informatie.....	278		

Links: Felgekleurde tapijten van de Navajo
Vorige bladzijde: Fragiele boog, Arches National Park, Utah
Omslag voor: Mooi uitzicht in het Arches National Park, Moab, Utah

WELKOM IN USA-ZUIDWEST

Welkom in USA-Zuidwest

Diepe, kronkelende canyons, torenhoge rotsbogen en -pieken, woestijnen vol cactussen en ruige bergen - USA-Zuidwest en de nationale parken zijn een overdonderende geografische regio waar u zichzelf kunt verliezen in eeuwenoude legendes en de cowboy in uzelf kunt terugvinden. Hoe uw droomvakantie in USA-Zuidwest er ook uitziet, deze Capitool Reisgids is de ideale reisgezel.

1

2

① Havasu Falls, Grand Canyon National Park.

② Bord bij het Tinkertown Museum, Turquoise Trail National Scenic Byway.

③ Zonsopkomst boven de kleurige hoodoos in het Bryce Canyon National Park.

3

Wie aan het Zuidwesten denkt, denkt aan de spectaculaire landschappen: rode zandstenen tafelbergen in Monument Valley, uitgesleten hoodoos in de Bryce Canyon in Utah, enorme saguorocactussen in Zuid-Arizona, de overweldigende omvang van de Grand Canyon, en adobegebouwen in New Mexico. Meer dan 15.000 jaar lang werd deze regio uitsluitend bewoond door inheemse volken, die bijzondere archeologische rotswoningen en vindplaatsen achterlieten. Veel van deze natuurlijke en door de mens gemaakte pareltjes kunt u bewonderen in schitterende nationale parken, waar u kunt wandelen, fietsen en kunt genieten van de natuur.

Tegenwoordig is het Zuidwesten een synthese van tradities, aangedragen door inheemse volken, latino's en Anglo-Amerikanen, die samen

het multiculturele erfgoed vormen. U ervaart dit het best in de steden: in Phoenix, Tucson, Albuquerque en Santa Fe zijn prachtige musea en galeries die de fascinerende geschiedenis, kunst en cultuur van de regio belichten. Las Vegas is met de glitter en glamour een oase van non-stopamusement en overal kunt u genieten van typische, overheerlijke gerechten.

Het Zuidwesten kan overdonderend zijn met alle nationale parken, steden en bezienswaardigheden die u niet mag missen. We hebben de regio opgedeeld in vijf overzichtelijke hoofdstukken, met reisroutes, tips van lokale experts en kleurrijke kaarten. Of u nu voor een weekend, een week of langer komt, met deze Capitool Reisgids ziet u het beste van wat elke regio te bieden heeft. Geniet van dit boek en geniet van USA-Zuidwest.

Weetje

De Delicate Arch, het symbool van de staat Utah, komt voor op veel nummerborden.

ARCHES NATIONAL PARK

AD2 **H**wy 191, 1,5 km N van Moab **N**ational Park: 24 uur; **V**isitor Center: maart-okt. dag. 8.00-18.00 uur; nov.-feb. dag. 9.00-16.00 uur **W**np.gov/arch

Het Arches National Park heeft het grootste aantal natuurlijke bogen ter wereld. Er zijn hier meer dan 2000 wonderbaarlijke roze rotsen, die samen met de pieken, torens en tafelbergen en de helderblauwe woestijnlucht op de achtergrond een bijzonder beeld vormen.

De bogen worden gevormd tijdens een proces dat miljoenen jaren duurt. De bogen van nu eroderen steeds verder en zullen uiteindelijk in elkaar zakken. In het Arches Visitor Center krijgt u een goed beeld van de geologie van dit prachtige maar fragiele land, dat door de krachten der natuur langzaam maar zeker verdwijnt. Veel van de bogen zijn te zien vanaf de weg die door het park loopt, en er zijn talloze wandelpaden die verder dit bijzondere landschap in voeren. De ongerepte schoonheid van het park werd misschien wel het best beschreven door de schrijver en natuurbeheerder Edward Abbey, die hier in 1956-1957 als ranger werkte, in zijn klassieke memoires *Desert Solitaire*.

De bogen worden gevormd tijdens een proces dat miljoenen jaren duurt. De bogen van nu eroderen steeds verder.

FOTOGENIEK Licht / schaduw

Eind van de middag, begin van de avond is het beste moment om in het Arches National Park te fotograferen. De bogen vlammen rood op in de ondergaande zon en een prachtig spel van schaduw en licht ontvouwt zich. Ook het warme ochtendlicht schept een mooie sfeer voor foto's.

↑ **Blikvanger Delicate Arch, omgeven door een natuurlijk amfitheater**

1 De Fiery Furnace, een van de spectaculairste gebieden om doorheen te wandelen, met canyons, weerribben en spitsen.

2 Petrogliefen van de Ute tonen dikhoornschapen en mannen te paard, bij Wolfe Ranch op de Delicate Arch Trail.

3 In de Windows Section ligt de spectaculaire Double Arch, twee bogen die dezelfde steen delen als ondergrond.

Arches National Park verkennen

Het Arches National Park is van maart tot en met oktober zeer druk, en dan met name rondom vrije dagen. Van april tot en met oktober moeten bezoekers behalve een toegangsbewijs voor het park ook een ticket kopen met een tijdslot. Deze tickets zijn drie maanden voor uw bezoek verkrijgbaar via de website (www.recreation.gov) en kosten \$ 2. Een beperkt aantal kaartjes is op de dag voor uw bezoek te koop (kijk op de website van het park voor meer informatie). Er is bij populaire vertrekpunten slechts beperkte parkeergelegenheid. U kunt dus het best vroeg in de ochtend of laat in de middag komen. De hoogtepunten van het park zijn te zien vanaf de vele uitkijkpunten langs de Arches Scenic Drive. Begin bij het bezoekerscentrum aan het zuidende, bij Hwy 191. Als u tien minuten bij elk uitkijkpunt stopt, hebt u drie uur nodig om de volledige route door het park af te leggen. Vanaf de parkeerplaatsen bij de uitkijpunten beginnen gemakkelijke wandelroutes. De rondwandeling bij Balanced Rock is kort en geschikt voor kinderen. De route is deels geplaveid en toegankelijk voor rolstoelen. Ook het Delicate Arch Viewpoint is een gemakkelijke route. De korte Windows-rondwandeling is

↑ Kajakken op de Colorado River onder de kliffen van het Arches National Park

fijn voor gezinnen en de eerste 100 m zijn rolstoelgeschikt. Over de bodem van de canyon voert de Park Avenue Trail langs enorme monolieten, waaronder de Courthouse Towers en Nefertiti. Behalve wandelen is ook fietsen een populaire activiteit in het park. Fietsen mag alleen op de aangegeven paden. Diverse organisaties in Moab (blz. 146) bieden mountainbike-excursies. Ook zijn er in het park mogelijkheden om te klimmen; de meeste zijn pittig en alleen geschikt voor mensen met klimervaring. Lokale bedrijven in en om Moab bieden ook jeep-safari's, paardrijtochten, raft- en kajaktrips aan over de rivieren de Colorado en de Green.

↑ Turret Arch gezien door de South Window in de prachtige Windows Section

NATUURLIJK BEELDHOUWERK

Het Arches National Park 'drijft' op een zoutbed dat 300 miljoen jaar geleden ontstond. Door de jaren heen is deze zoutlaag onder druk van de rots erboven vloeibaar geworden en uiteindelijk uitgepuild, waardoor het erboven gelegen zandsteen is gebarsten. De scheuren zijn geërodeerd, waardoor er hoge ribben zijn ontstaan. Ook deze ribben zijn van beneden af naar boven geërodeerd, waarna de overgebleven rotsdelen bogen hebben gevormd, die variëren van de stevige Turret Arch tot de sierlijke Delicate Arch en de Landscape Arch.

Hoogtepunten

Versteende duinen

▶ Deze ongebruikelijke formaties bedekken meerdere hectaren tussen de Courthouse Towers en de Windows Section. Ze ontstonden toen oude zandduinen versteenden onder lagen zwaar sediment die later zijn geërodeerd. Ga naar het uitkijkpunt bij de hoofdweg in het park.

Must see

Fiery Furnace

▼ Ontdek verborgen bogen tijdens een wandeling met ranger in dit spectaculaire doolhof van nauwe doorgangen, rotsen en canyons, die zijn naam dankt aan de vurige gloed die tijdens zonsopgang te zien is. Er zijn ochtend- en avondwandelingen; schrijf u in bij het bezoekerscentrum. Dit is een zware tocht en als u niet met een excursie meegaat, hebt u een vergunning nodig.

De Windows Section

In dit deel voert een rondwandeling van 1,6 km naar de Turret Arch en vervolgens de bogen van de North and South Windows, die naast elkaar liggen. De North en South Arches, die worden omkaderd door de zandstenen Turner Arch, zijn gewilde fotolocaties.

Wolfe Ranch

Ooit woonde in dit park John Wesley Wolfe, een veteraan uit de Burgeroorlog, die hier aan het eind van de 19de eeuw een kleine ranch bouwde. Zijn houten hut is opgenomen in het National Register of Historic Places.

Balanced Rock

▶ Deze formatie bestaat uit een verwaarloosd balanceerende kei boven op een zandstenen spits, 39 m hoog en een van de beroemdste plekken in het park. Zowel vanaf de wandelroute als de weg hebt u er goed zicht op. Ga zeker kijken bij dit spectaculaire wonder der natuur, want de zwaartekracht zal de kei onherroepelijk een keer laten vallen naarmate het rotslandschap verder erodeert.

Weetje

Bij ruïnes zijn meer dan 200.000 stukken turkoois gevonden.

PETROGLIEFEN

Langs de wandelroute zijn veel intrigerende petrogliefen (gravures) en pictografen (geschildere rotskunst) te zien. Sommige tonen de zon en de maan op één lijn, wat erop zou kunnen duiden dat de Chacoans aan archeoastronomie deden. Andere beelden tonen mensen, dieren en buitenaardse figuren. U krijgt er goed zicht op als u de Petroglyph Trail wandelt, die langs de klif tussen Pueblo Bonito en Chetro Ketl loopt of over het pad naar Una Vida.

Pueblo Bonito, het grootste en beroemdste 'grote huis' in Chaco

3

CHACO CULTURE NATIONAL HISTORICAL PARK

AE4 **M** 40 km ZO van Nageezi bij US 550 **C** Mei-okt. dag. 7.00-21.00 uur; nov.-april dag. 7.00-17.00 uur **Q** 1 jan., Thanksgiving, 25 dec. **W** nps.gov/chcu

De Chaco Canyon is een zeer indrukwekkende culturele locatie in het Zuidwesten, met goed bewaard gebleven ruïnes van grote, complexe precolumbiaanse gebouwen. De ruïnes, die op de Werelderfgoedlijst van Unesco staan, zijn heilig voor de Hopi- en Pueblo stammen.

De ruïnes van de Chaco Canyon weerspiegelen de hoogwaardige architectuur en organisatorische vaardigheden van de Ancestral Puebloan beschaving, die hier tussen 850 en 1250 leefde. Met de 16 'grote huizen' (pueblo's met honderden kamers) en vele kleine gebouwen was de canyon het politieke, religieuze en culturele centrum van de nederzettingen die een groot deel van The Four Corners bestreken. Op zijn hoogtepunt in de 11de eeuw was Chaco een van de belangrijkste precolumbiaanse steden in Noord-Amerika. Ondanks de grootte van deze site zou Chaco slechts een kleine bevolking hebben gehad. Het land had

geen grote gemeenschap kunnen ondersteunen. Archeologen menen dat de stad als religieus ontmoetingspunt fungeerde en niet meer dan 3000 inwoners telde. Deze wellicht sociale elite leefde grotendeels van de handel. In de canyon floreerde een turkooisverwerkende en kralenproducerende industrie. De vele *kiva's* (ronde, ceremoniële kamers) duiden er ook op dat dit een ontmoetingsplaats was. De grootste van alle 'grote huizen' was Pueblo Bonito, met ruim 600 kamers. Andere ruïnes zijn Chetro Ketl, met meer dan 500 kamers, en Casa Rinconada, een grote *kiva*, en de grootste religieuze kamer van Chaco.

- 1 Fajada Butte, een van de opmerkelijkste plekken in het park, steekt 135 meter boven de bodem van de canyon uit.
- 2 Petrogliefen van de Ancestral Puebloan, vlak bij de pueblo Una Vida, tonen dieren en mythische figuren.
- 3 Van mei tot en met oktober kunt u een rondleiding met gids volgen door het enorme complex Pueblo Bonito.

1

2

3

Chaco Culture National Historical Park verkennen

Deze plek is toegankelijk via een 21 km lange onverharde weg, die regelmatig overstroomt tijdens stortbuien. In het park kunt u de 15 km lange, verharde Canyon Loop Drive volgen die langs diverse hoogtoppen van Chaco voert. Bij alle belangrijke plekken vindt u parkeergelegenheden. Vanuit het bezoekerscentrum loopt een pad naar Una Vida en de petroglieden. Pueblo Bonito mag u in deze canyon zeker niet missen. Koop een routebeschrijving met de belangrijkste kenmerken van de 'grote huizen'-architectuur van Chaco. Er zijn vier wandelroutes, variërend van 5 km tot 13 km. Ze voeren door het achterland naar afgelegen Chacosites, en onderweg ziet u de prachtige mesalandschappen. Zorg dat u vooraf bij het bezoekerscentrum een gratis vergunning voor het achterland ophaalt. U kunt de Canyon Loop Drive ook op de fiets doen en zo alle sites bezoeken.

De vele kiva's werden waarschijnlijk voor religieuze ceremonies gebruikt.

Weetje

Chaco, een International Dark Sky Park, is een van de beste plekken in de VS om naar de sterren te kijken.

← De ruïnes van Pueblo Bonito zoals die er tegenwoordig uitzien

CAPITOOLTIP Rondleidingen

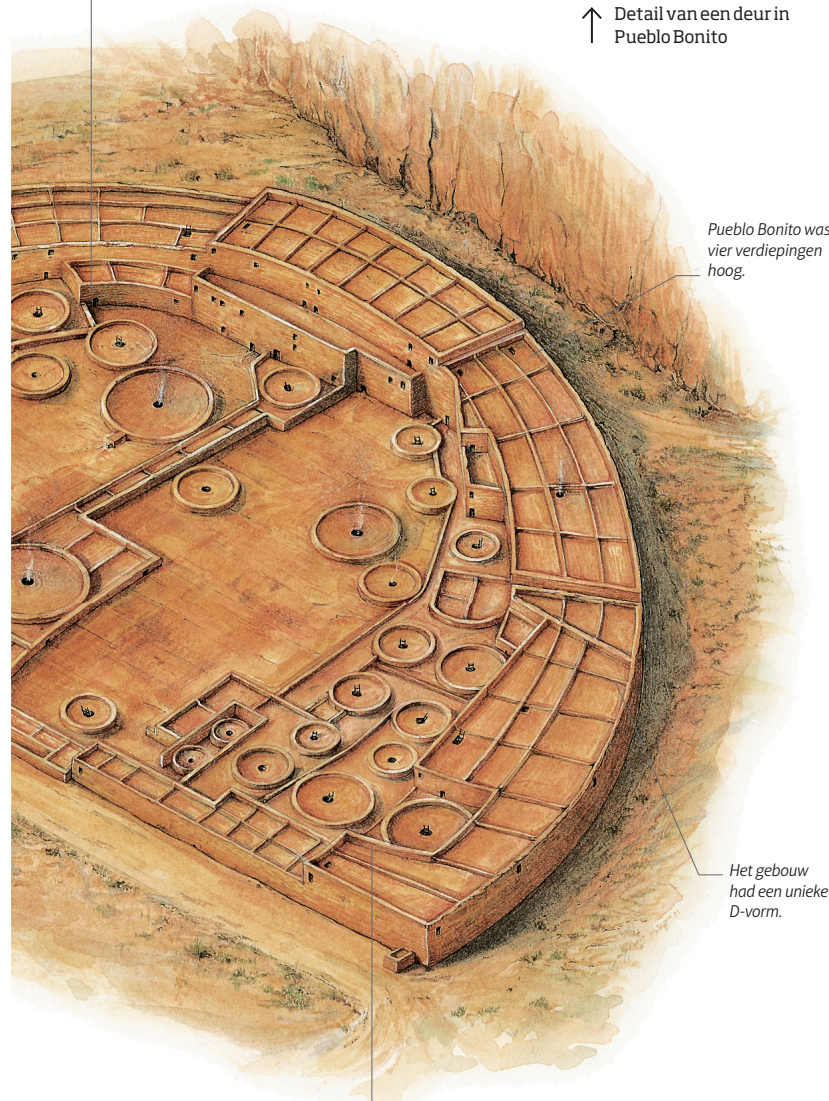
Tussen mei en okt., en soms in april, worden rondleidingen met gids door de 'grote huizen' gehouden. Infobij het bezoekerscentrum. Van april tot okt. vindt op vrijen za-avond het Night Sky programma plaats.

De kundige bouwers van Chaco maakten met enkel stenen gereedschap dit gedetailleerde steenwerk.

Must see

↑ Detail van een deur in Pueblo Bonito

Pueblo Bonito was vier verdiepingen hoog.

Het gebouw had een unieke D-vorm.

Honderden kamers in Pueblo Bonito zien er amper gebruikt uit, en werden naar verluidt gebruikt om gasten in onder te brengen die kwamen voor ceremoniële evenementen.

↑ Reconstructie van Pueblo Bonito, zoals deze er waarschijnlijk vroeger uitzag